Lauku attīstības novērtēšanas daļa
Bioekonomikas nodaļa

Līdzfinansē Eiropas Savienība
2027 Nacionālais attīstības plāns

AGROresursu un ekonomikas institūts
AREI

Novērtēšanas progress PZA 2021-2027

Autori:
Projektu vadītāja E.Benga
Pētnieki un vad.pētnieki: A.Hauka, A.Vēveris, J.Hāzners

PZA UK sēde
26.11.2026.

Darba plāns 2026.gadam

Tematiskie pētījumi	Rezultāti un rezultatīvie rādītāji
PZA 2021 - 2027 vērtēšana	
SVVA ieguldījuma nozīmīgums piekrastes teritorijās	Novērtēt piekrastes SVVA pievieno vērtību (PV) ņemot vērā sagatavotās vadlīnijas par PV novērtēšanu un FAMENET vadlīnijas
PZA devums zivsaimniecībai	Ņemot vērā PZA devumu, novērtēta situācija nozarē.

SVVA pievienotā vērtība piekrastes teritorijās

Projektu iesniedzēju aptaujas galvenie rezultāti

SVVA projektu pieteicēju vērtējums ir izteikti pozitīvs visās galvenajās jomās

95% piekrīt, ka VRG administrācija viņus ir uzklausījusi

94% apmierināti ar projektu pieteikšanās procesu

87% uzskata, ka projekti apmierina vietējās sabiedrības vajadzības

74% atzīst, ka bez VRG atbalsta projektu nebūtu īstenojuši

Citi būtiskie rezultāti

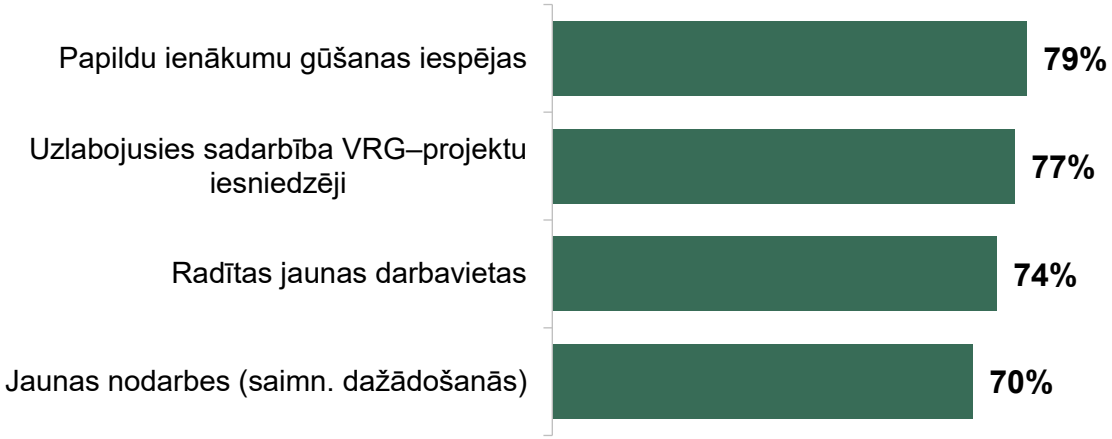
47% respondentu izveidojuši 4 vai vairāk jaunus kontaktus (vidēji 12.39)
91% vērtē VRG koordināciju un vadību kā labu; konfliktu risināšanu – tikai **45%**
79% norāda uz papildu ienākumu gūšanas iespējām kopienā; **74%** – jaunām darbavietām

Avots: SKDS aptauja pēc AREI pasūtījuma visi respondenti, n=86. Aptauja: 14.04.2026.–15.05.2026.

Ietekme uz kopienu, stiprās puses un uzlabojamās jomas

Projektu pieteicēju skatījums

Ietekme uz kopienu (ļoti + lielā mērā)

SVVA vērtējums (piekrīt / lielā mērā)

Avots: SKDS veiktā aptauja piekrastē visi respondenti, n=86

Stiprās puses

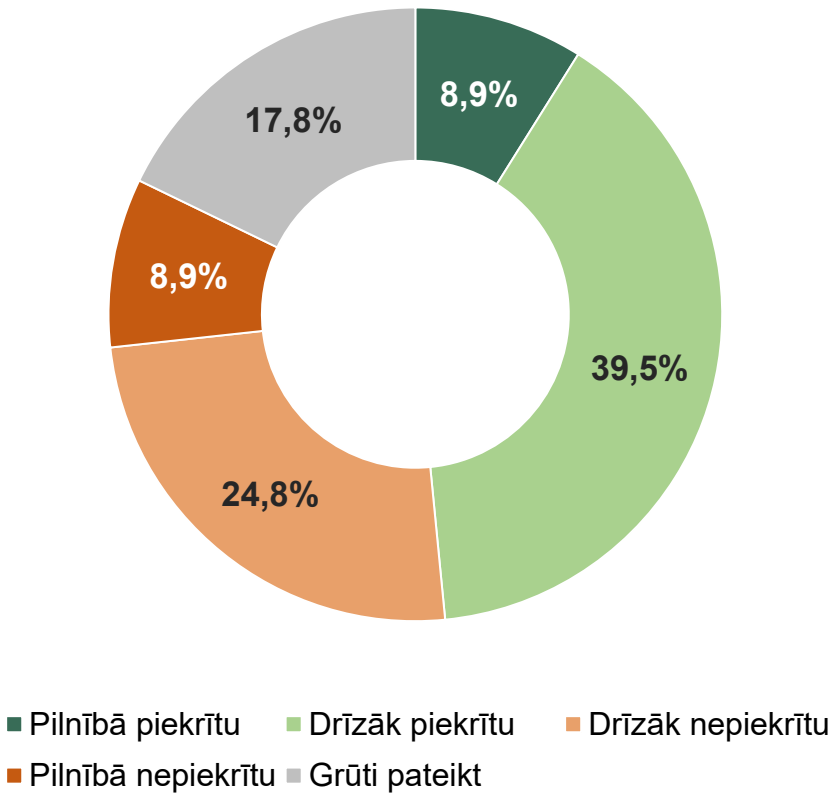
- VRG atsaucība un sasniedzamība (94–95% pozitīvu vērtējumu)
- Augsta apmierinātība ar pieteikšanās un atlases procesu (94% un 90%)
- Projekti rada ienākumus, darbavietas un jaunas sadarbības

Uzlabojamās jomas

- Konfliktu risināšanas prasmes – tikai 45% pozitīvu vērtējumu
- Palīdzība sliktāk sasniedzamām grupām – 49%
- Ilgs process līdz finansējuma saņemšanai un birokrātija
- Vairāk informācijas sabiedrībai par VRG darbību

VRG kā iedzīvotāju iesaistītājs SVVA izveidē

Iedzīvotāju iesaiste SVVA izveidē un lēmumu pieņemšanā, %

48% pilnībā vai drīzāk piekrīt, ka VRG iesaista vietējos iedzīvotājus stratēģijas izveidē un lēmumos

+14 pp piekrītošo ir par 14 procentpunktiem vairāk nekā nepiekrītošo (48% pret 34%)

Iedzīvotāju komentāri

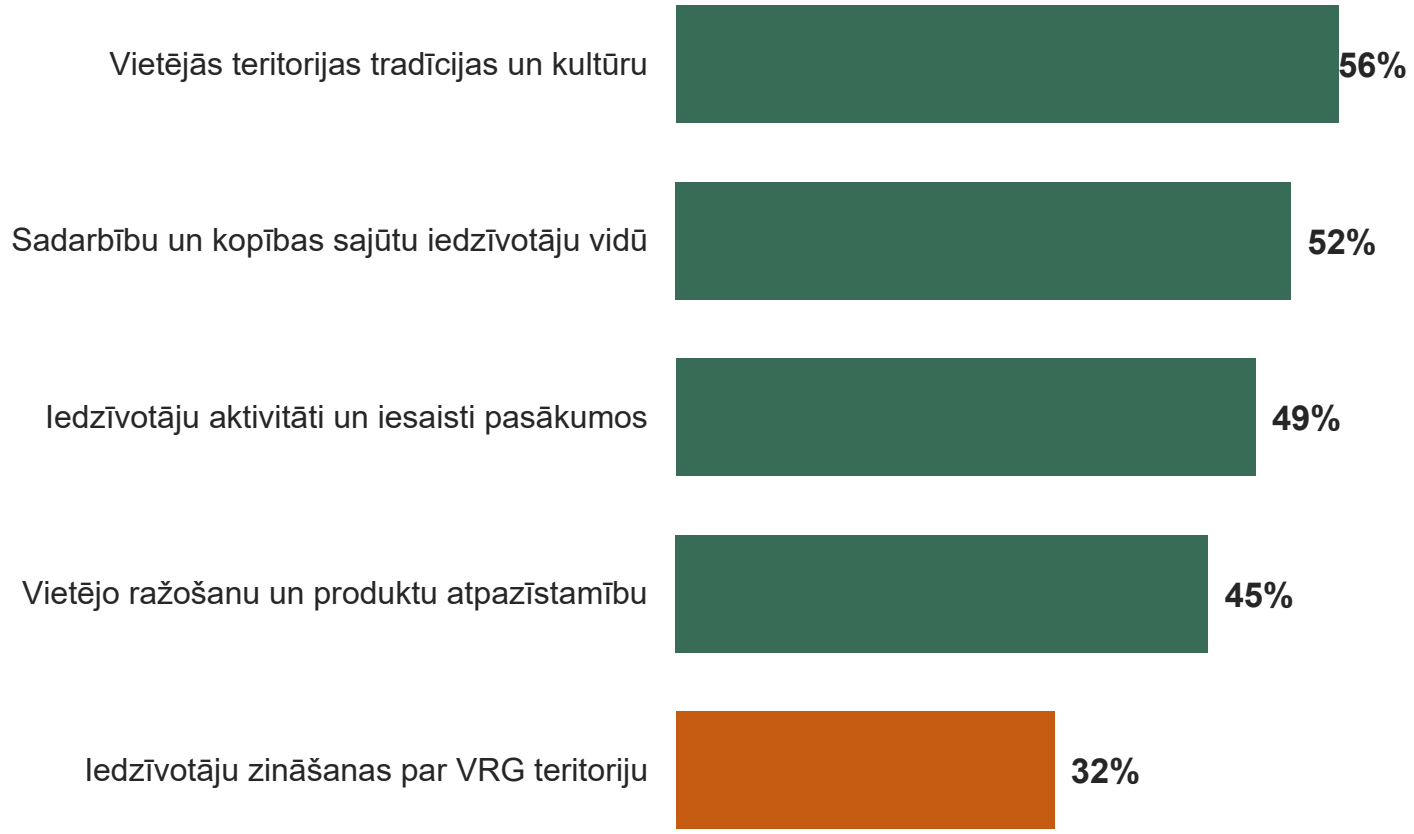
"Ļoti kompetenta organizācija ar vēlmi iesaistīt vietējos iedzīvotājus teritorijas attīstībā. Konsultē un iedrošina projektu realizēšanā"

"Tiekoties ar citiem aktīviem cilvēkiem rodas idejas, kā varētu uzlabot dzīvi pagastā"

Avots: respondenti, kas vismaz dzirdējuši par savu VRG (n-157). Dati: SKDS aptauja, 2026. gada aprīlis–maijs.

Iedzīvotāju vērtējums par VRG darbību

VRG darbība ir sekmējusi (ļoti vai mazliet), %

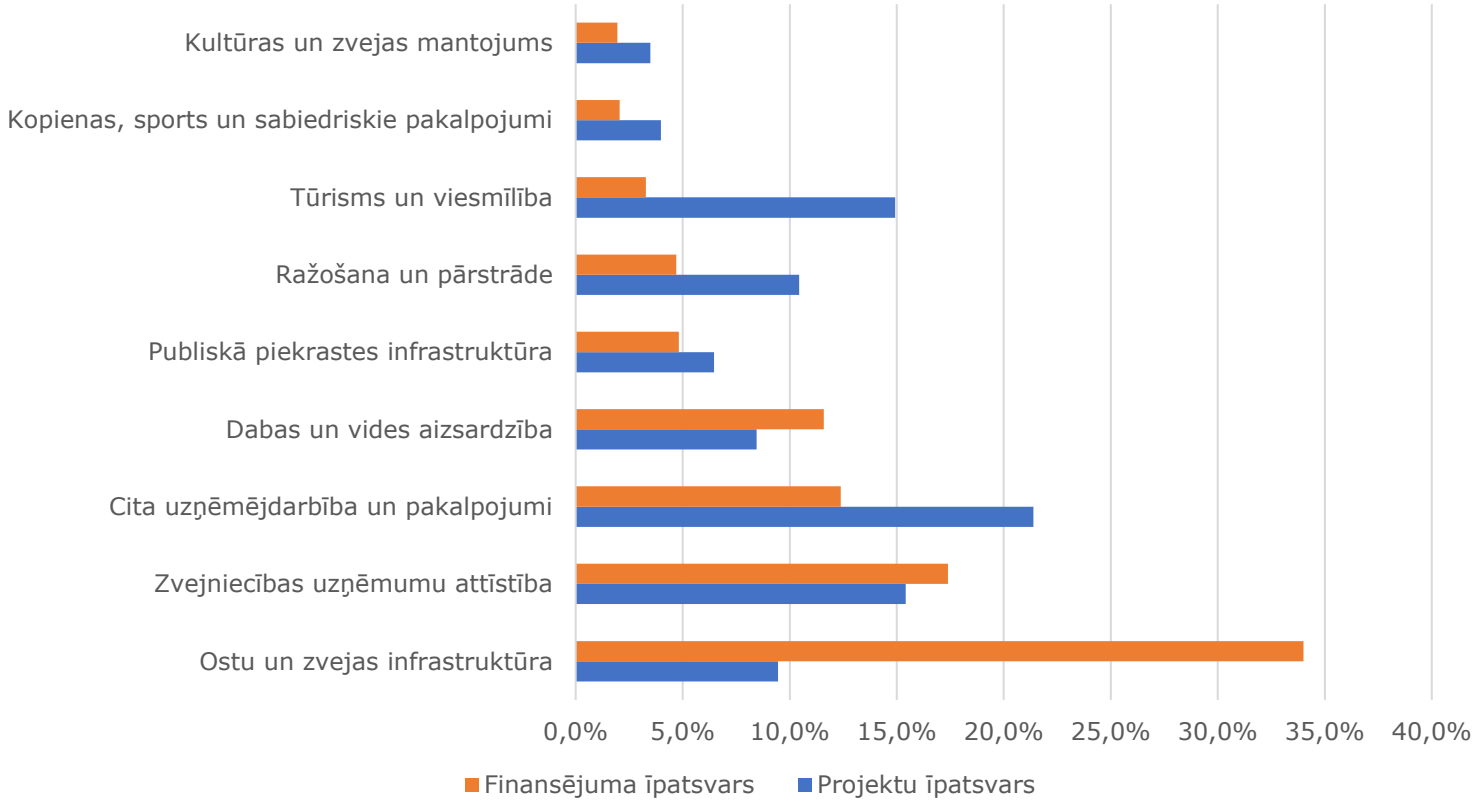
48% piekrīt, ka VRG iesaista iedzīvotājus stratēģijas izveidē un lēmumos

36% ir informēti par VRG organizētajiem pasākumiem

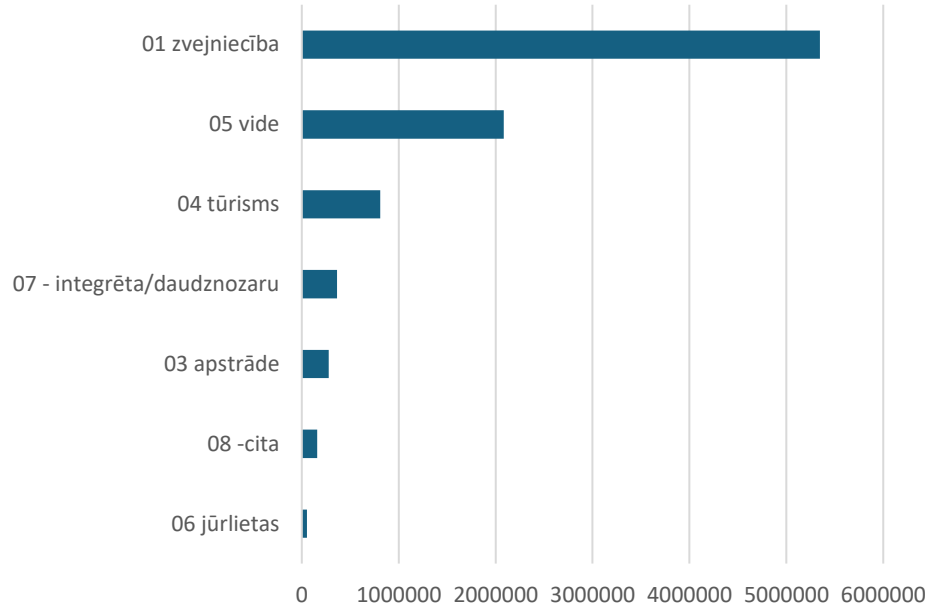
30% ir informēti par VRG izstrādāto vietējās attīstības stratēģiju

Bāze: respondenti, kas vismaz dzirdējuši par savu VRG.

Ieviesto SVVA projektu darbības veidi pēc publiskā finansējuma un projektu skaita īpatsvara

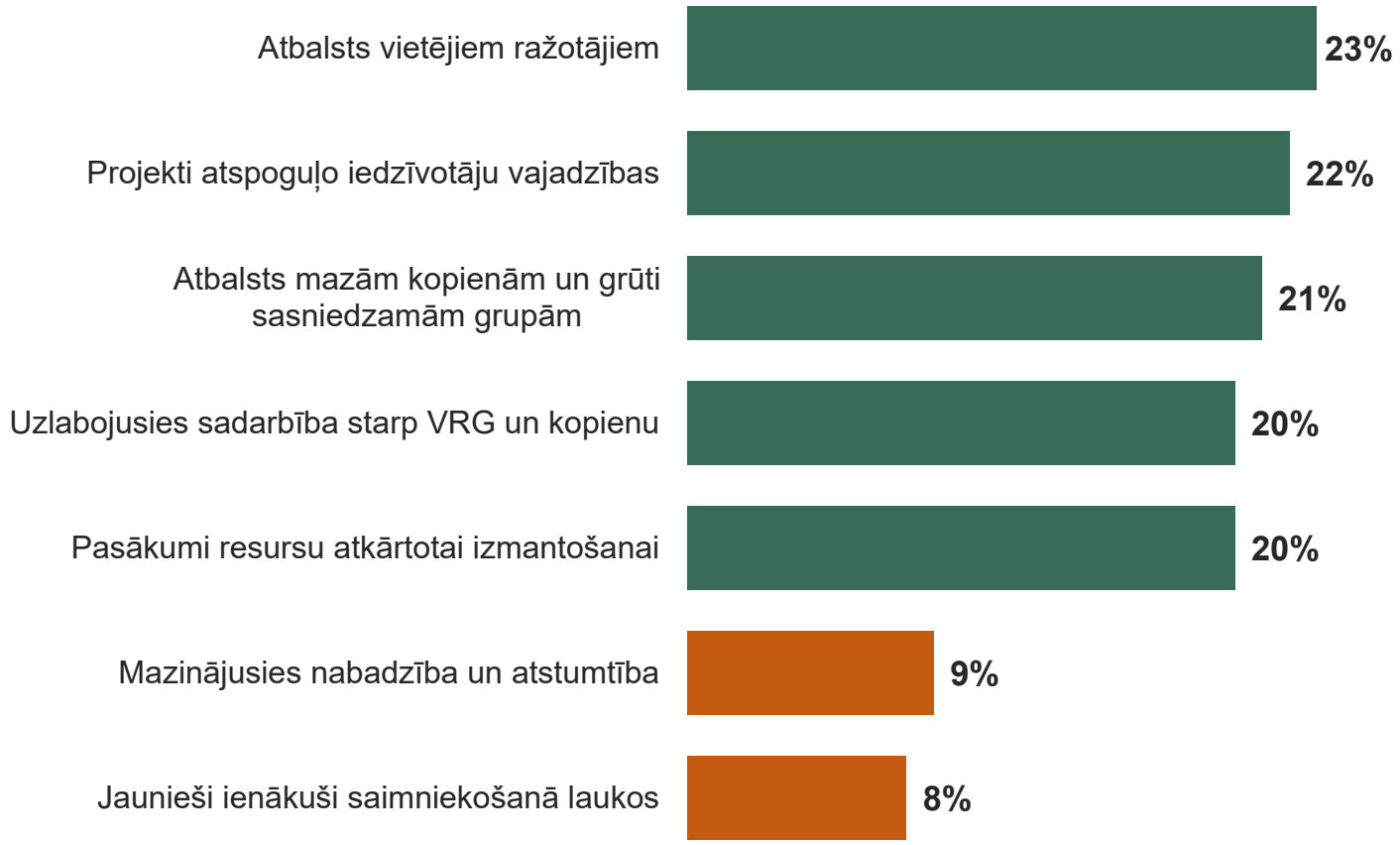
Atbalstīto projektu publiskā finansējuma sadalījums pa nozarēm

Zvejniecība saņem lielāko finansējuma daļu. Savukārt projektu skaitā dominē uzņēmējdarbības attīstība.

Iedzīvotāju SVVA projektu vērtējums un secinājumi

LEADER projekti devuši labumu / radījuši izmaiņas (ļoti vai lielā mērā), %

Galvenie secinājumi

Zema informētība.
- 59% nav dzirdējuši par VRG;
- 45% neko nezina par SVVA

Labāk vērtē kultūru un kopienu.
- VRG visbiežāk sekmējusi tradīcijas un kultūru (56%), vismazāk – zināšanas par teritoriju (32%).

Daudziem nav viedokļa.
- Par projektu ieguvumiem 40–52% atbild “grūti pateikt”.

Iedzīvotāju ieteikums.
- aicina vairāk informēt, ne tikai sociālajos tīklos.

Bāze: respondenti, kas vismaz dzirdējuši par savu VRG. Dati: SKDS aptauja, 2026. gada aprīlis–maijs.

Kopsavilkums: SVVA projektu un VRG darbības novērtējums

Pieteicēju un iedzīvotāju vērtējums, kā arī finansējuma sadalījums

Projektu pieteicēji

95%
uzskata, ka VRG viņus ir uzklausījusi

94%
apmierināti ar pieteikšanās procesu

74% bez VRG atbalsta projektu nebūtu īstenojuši

Uzlabojams: konfliktu risināšana (45%) un palīdzība grūti sasniedzamām grupām (49%)

Iedzīvotāji

48%
piekrīt, ka VRG iesaista iedzīvotājus lēmumos

59%
nav dzirdējuši par savu VRG

56% iedzīvotāju vērtējumā VRG visbiežāk sekmējusi tradīcijas un kultūru

Ieteikums: vairāk informēt ne tikai sociālajos tīklos

Finansējums un nozares

34%
finansējuma – ostu un zvejas infrastruktūrai

21%
projektu – cita uzņēmējdarbība un pakalpojumi

17% finansējuma – zvejniecības uzņēmumu attīstībai

Pa nozarēm: vislielākais finansējums – zvejniecībai

Galvenā atziņa: pieteicēji SVVA vērtē augsti, taču iedzīvotāju informētība par VRG darbību ir zema – jāpilnveido komunikācija.

PZA devums zivsaimniecībai

01 NOVĒRTĒJUMA TVĒRUMS

PZA devums zivsaimniecībai

KO VĒRTĒJAM

Atbalsta devums

01 **Zvejniecība**

02 **Akvakultūra**

03 **Apstrāde un tirdzniecība**

VĒRTĒJUMA PAMATS

Sprieduma kritēriji · LAD Infosys iznākuma un rezultāta rādītāji · nozares konteksta dati

SEŠI NOVĒRTĒJUMA JAUTĀJUMI

Ilgtspējīga zveja
ekonomika · sabiedrība · vide

Zvejas kapacitāte
pārtraukšana un izbeigšana

Bioloģiskā daudzveidība
ekosistēmu aizsardzība

Kontrole un dati
uzticamība · pārvaldība

Akvakultūra
konkurētspēja · ekoloģija

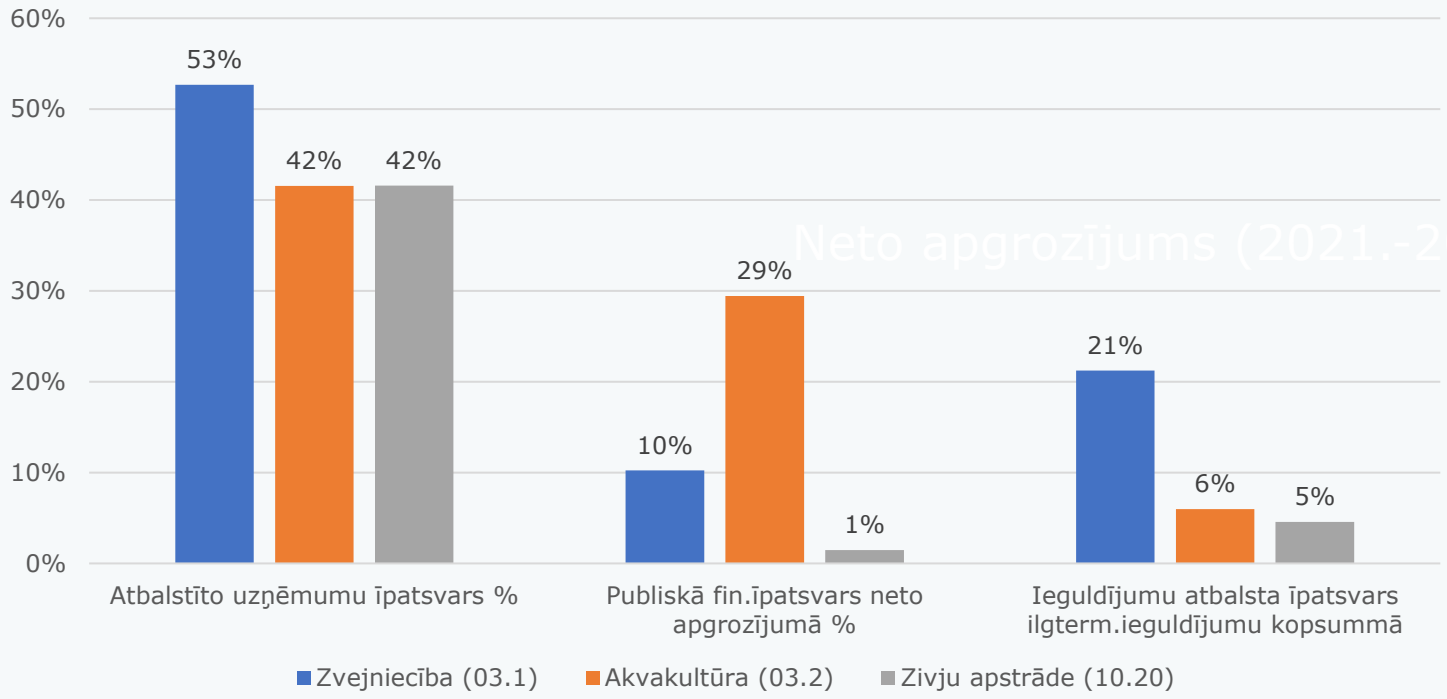
Produktu ķēde
apstrāde · tirgus · kvalitāte

Pamatatziņa: konkrēti uzlabojumi ir sasniegti, bet progress starp atbalsta jomām ir nevienmērīgs.

✓ **Rezultātus vērtējam atsevišķi no darbību skaita un nozares kopējām pārmaiņām.**

PZA devums nozarei

Daudz atbalstīto uzņēmumu

Atbalsta saņēmēju īpatsvara ziņā pret ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem līderis ir zvejniecība, bet arī akvakultūrā un zivju apstrādē īpatsvars ir augsts.

Pēc ekonomiskās nozīmes atbalsta loma atšķiras

Finansiālā ziņā vislielākā nozīme atbalstam ir ąkvakultūrā - 29% no 2022.-2024.g. kopējā neto apgrozījuma. Zivju apstrādē tikai 1%.
Bet pēc nozīmes ieguldījumos vislielākā loma atbalstam ir zvejniecībā.

Svarīga piezīme

Dati ir indikatīvi, jo saņēmēji ir dažādi

Avots: autoru veidots pēc CSP un LAD datiem

Ilgtspējīga zveja: ekonomiskais devums

JAUTĀJUMS **Kā atbalsts stiprinājis ilgtspējīgu zvejas attīstību ekonomiskajā, sociālajā un vides jomā?**

115
DARBĪBAS
Atbalstītas mērķa virzienā 1.1.1

111
DARBĪBAS
Attiecinātas uz mazapjoma piekrastes zveju

16
DARBĪBAS
Saistītas ar izkraušanas saistībām un infrastruktūru

1
PIRMĀ IEGĀDE
Atsevišķā virzienā iegādāts viens jūras zvejas kuģis

SAŅĒMĒJU PROFILS
Pārsvarā mikrouzņēmumi

KO DATI RĀDA

- Konkrētas investīcijas zvejas infrastruktūrā un darbības nodrošinājumā.
- Mazapjoma piekrastes zveja ir galvenais atbalsta saņēmējs.

KO DATI VĒL NEAPSTIPRINA

- Progress inovācijās un jaunu uzņēmumu veidošanā nav reģistrēts.
- Plašs uzņēmējdarbības kapacitātes un prasmju pieaugums nav apstiprināts.

✓ **Ekonomiskais devums ir konkrēts infrastruktūrā, bet inovāciju un uzņēmējdarbības attīstības rezultāti vēl ir ierobežoti.**

SASNIEGUMU PROFILS

Ilgtspējīga zveja: sociālā un vides joma

1
DARBĪBAS

drošības aprīkojuma investīcija

50
DARBĪBAS

darba apstākļu uzlabošanas darbības

8
DARBĪBAS

atjaunīgo energoresursu sistēmu darbības

4
DARBĪBAS

zvejas rīku selektivitātes darbības

SKAIDRĀKIE SASNIEGUMI

- Drošības un darba apstākļu uzlabojumi.
- Atjaunīgās enerģijas risinājumi emisiju samazināšanai.
- Selektīvāki zvejas rīki nevēlamas nozvejas mazināšanai.

TRŪKSTOŠIE REZULTĀTI

- Nav uzrādītas kapacitātes veidošanas un informētības celšanas darbības sociālajā aspektā.
- Nav uzrādītas investīcijas piesārņojuma samazināšanā vai novēršanā šajā mērķī.
- Ilgtermiņa ietekme jānošķir no paša investīciju fakta.

Sasniegumi ir redzami drošībā, darba apstākļos un videi draudzīgākā aprīkojumā; ilgtermiņa ietekme vēl jāmēra.

1.3. MĒRĶIS

Zvejas kapacitāte un atbalsts pārtraukšanas gadījumos

JAUTĀJUMS Kā atbalsts mainījis zvejas kapacitāti un nodrošinājis atbalstu zvejniekiem zvejas pārtraukuma vai izbeigšanas gadījumā?

33

DARBĪBAS

Aprakstošajā daļā: 33 sagriezti vai dekomisionēti kuģ

KAPACITĀTES SAMAZINĀJUMA PROGRESS

Bruto tilpība

605 GT 2029. gada mērķis: 900 GT

Dzinēju jauda

1 621 kW 2029. gada mērķis: 2 300 kW

Sasniegti aptuveni 67–70% no 2029. gada kapacitātes mērķiem.

SOCIĀLAIS REZULTĀTS

22 / 98

personas, kas guvušas labumu (CR08) / 2029. gada mērķis

Dzīves līmeņa pieaugums apstiprināts tikai ar finansējumu 25 personām

neuzrādās saglabātas darbvietas.

Atbalsts veicinājis zvejas kapacitātes samazināšanu, bet sociālais rezultāts jāvērtē

05

1.6. MĒRĶIS

Bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmas

JAUTĀJUMS **Kā atbalsts veicinājis ūdens bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzību un atjaunošanu?**

207
ATBALSTĪTAS DARBĪBAS

Mērķī 1.6

CR10 REZULTĀTS

132 darbības mērķis: 360

Darbības, kas veicina labu vides stāvokli

DOKUMENTĒTAIS DEVUMS

Ietekmes uz vidi mazināšana un apdraudēto, izzūdošo un aizsargājamo sugu aizsardzība.

VĒL NAV UZRĀDĪTS PROGRESS

- Natura 2000 un citas aizsargājamās teritorijas
- Aizsargājamo teritoriju vides statuss
- Upju ekoloģiskā nepārtrauktība un zivju krājumu atjaunošana
- Jūras teritoriju pārvaldība, monitorings un datu platformas

Devums ir dokumentēts darbību līmenī; plašāka ekosistēmu atjaunošana un izmērāms ekoloģiskā stāvokļa uzlabojums vēl nav apliecināts.

1.4. MĒRĶIS

Zvejas kontrole un uzticami dati

JAUTĀJUMS **Kā atbalsts uzlabojis zvejas kontroli, mazinājis nelegālo zveju un nodrošinājis uzticamus datus lēmumu pieņemšanai?**

1 DATI

2 datu vākšanas darbības

→

2 PĀRVALDĪBA

CR19: 2 no 20 pasākumiem

→

3 KONTROLE

2 publisko iestāžu investīcijas

→

4 IETEKME

Nelegālās zvejas samazinājums nav kvantificēts

SPĒCĪGĀKAIS PIERĀDĪJUMS

CR12 = 3 · augsta efektivitāte

Datu vākšanas, pārvaldības un izmantošanas sistēma sasniegusi 2029. gada mērķa vērtību.

PIERĀDĪJUMU ROBEŽA

- Kontroles līdzekļu uzstādīšanā progress neparādās.
- Nav kvantitatīva pierādījuma nelegālās zvejas faktiskam samazinājumam.

✓ **Atbalsts stiprinājis datus un pārvaldības kapacitāti, taču ietekmi uz nelegālās zvejas samazinājumu nevar droši noteikt.**

2.1. MĒRĶIS

Akvakultūras konkurētspēja

JAUTĀJUMS **Kā atbalsts veicinājis akvakultūras ražošanas konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot ekoloģisko ilgtspēju?**

ĪSTENOŠANAS TEMPS

21 / 270

atbalstīta darbība / 2029. gada mērķis

7,8% no mērķa mērķis 270

Akvakultūras produkcijas vidējā realizācija: 830 t, par 11% vairāk nekā 2017.–2020.

3

APMĀCĪBU DARBĪBAS

Prasmju un cilvēkkapitāla attīstībai

5

INVESTĪCIJU DARBĪBAS

Darba apstākļu uzlabošanai

NAV UZRĀDĪTS

Iekārtas un inovāciju darbības ekonomiskajā aspektā

REZULTĀTU PIERĀDĪJUMI VĒL NEPILNĪGI

- Jaunas ražošanas jaudas sasniegtā vērtība nav norādīta skaitliski.
- Uzņēmumu apgrozījuma pieauguma sasniegtā vērtība nav norādīta skaitliski.
- Trūkstoša vai neskaidra vērtība nav automātiski pielīdzināma nullei.

✓ **Priekšnosacījumi stiprināti ar prasmēm un darba apstākļiem, bet jaudas, inovāciju un ekonomiskās izaugsmes rezultāti vēl nav pietiekami apliecināti. Nozare aug, bet problēma ir zemā produktivitāte, jo ražošanas izmaksas augstas pret realizācijas cenām.**

Akvakultūras ekoloģiskā ilgtspēja

3 **Energoefektivitāte un atjaunīgā enerģija**

Tās pašas kategorijas uzrādītas arī CO_2 samazināšanai.

2 **Klimata pārmaiņas**

Darbības klasificētas kā tieši attiecināmas uz klimata pārmaiņām.

1 / 6 **Resursu efektivitāte**

Viena sasniegta darbība no sešām plānotajām.

FAKTISKAIS VIDES IEGUVUMS VĒL NAV IZMĒRĪTS

- Nav uzrādīts enerģijas patēriņa vai CO_2 emisiju faktiskais samazinājums.
- Nav apliecināts vides statusa uzlabojums.
- Nav apliecināts ieguldījums piesārņojuma samazināšanā vai novēršanā.

INTERPRETĀCIJA

Atbalsts rada priekšnosacījumus resursefektivitātei un klimata ietekmes mazināšanai — nevis vēl pierādītu gala ietekmi.

✓ **Priekšnosacījumi ir radīti, bet izmērāms ekoloģiskais ieguvums vēl nav pierādīts.**

09 2.2. MĒRĶIS

Produktu apstrāde, tirdzniecība, kvalitāte un pievienotā vērtība

JAUTĀJUMS **Kā atbalsts veicinājis zvejas un akvakultūras produktu apstrādi, tirdzniecību, kvalitāti un pievienoto vērtību?**

IZNĀKUMA RĀDĪTĀJS

175

atbalstītas darbības

2029. gada mērķis: 105

167% no mērķa

Iznākuma mērķis ir pārsniegts.

TIRGUS VEICINĀŠANA

40 struktūras

53 plānotas darbībās · 75 mērķis 2029. gadā

PĀRSTRĀDES RESURSEFEKTIVITĀTE

1 / 4 struktūras

Sasniegts rezultāts / darbībās plānots

DOKUMENTĒTAIS DEVUMS

- Ražotāju organizāciju ražošanas un tirdzniecības plāni.
- Divas investīcijas materiālā un iekārtās.

VĒL JĀAPSTIPRINA

- Inovācijas un izsekojamība.
- Kvalitātes un pievienotās vērtības tiešs, izmērīts pieaugums.

✓ **Skaidrākais devums ir plānošanā, tirgus veicināšanā un atsevišķās pārstrādes investīcijās; plašāki gala rezultāti vēl jāapstiprina.**

Galvenie secinājumi

ZVEJNIECĪBA

Dokumentēti infrastruktūras, drošības, darba apstākļu un selektivitātes uzlabojumi.

Inovāciju un paaudžu nomaiņas rezultāti ir ierobežoti.

KAPACITĀTE UN VIDE

Atbalstīta zvejas izbeigšana un vides aizsardzības darbības.

Pagaidu pārtraukšanas sociālais rezultāts pamatots tikai uz publiskā finansējuma apjomu

KONTROLE

Stiprināta datu sistēma un pārvaldības kapacitāte.

Nelegālās zvejas samazinājums nav kvantitatīvi pierādīts.

AKVAKULTŪRA UN PĀRSTRĀDE

Atbalstītas prasmes, darba apstākļi, energoefektivitāte un tirgus veicināšana.

Ekonomisko un ekoloģisko gala rezultātu pierādījumi ir nepilnīgi.

Paldies par uzmanību!

AREI
Bioekonomikas nodaļa
Lauku attīstības novērtēšanas daļa
https://www.arei.lv/lv/zivsaimniecibas-analize

Elita.benga@arei.lv
Juris.hazners@arei.lv
Armands.veveris@arei.lv
Agnese.hauka@arei.lv